

Tilinpäätös 2018

SISÄLTÖ

3 HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

10 TILINPÄÄTÖS

11 TULOSLASKELMA
13 TASE
17 RAHOITUSLASKELMA
18 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT
31 TILINPÄÄTÖKSEN JA
TOIMINTAKERTOMUKSEN
ALLEKIRJOITUKSET
32 TUNNUSLUKUJEN
LASKENTAKAAVAT

33 TILINTARKASTUS- KERTOMUS

Hallituksen toimintakertomus

Toimintaympäristö

Lentoliikenteen kehitys

Vuonna 2018 lentoliikenne jatkoi nopeaa kasvuaan. Aasian ja Euroopan lentoliikennemarkkinat kasvoivat nopeimmin. Vuonna 2018 ACI Europen mukaan Euroopan lentoliikenteen kasvu oli edelleen vahvaa. Matkustajalentoliikenne kasvoi EU-alueella 5,4 prosenttia ja koko Euroopan alueella 6,1 prosenttia. Kasvu oli hieman hitaampaa kuin edellisvuotena, missä heijastui yleisen taloustilanteen kehittyminen sekä myös geopoliittiset jännitteet. Lentoyhtiöiden kapasiteetin kasvu näkyi operaatioiden määrässä, joka kasvoi 4,0 prosenttia.

IATA:n mukaan rahtilentoliikenteessä tarjottujen rahtitonnikilometrien määrä kasvoi Euroopassa 4,3 prosenttia. Myydyt rahtitonnikilometrit kasvoivat 3,2 prosenttia.

Helsinki-Vantaan pohjoismaiset kilpailijat Kööpenhamina, Oslo ja Tukholma tavoittelivat aikaisempaa vahvempaa markkinaosuutta. Helsinki-Vantaan vaihtomatrustajien määrä kasvoi 21,0 prosenttia vuonna 2018 ja kansainvälisen liikenteen matkustajien määrä 10,7 prosenttia. Kansainvälisen liikenteen matkustajien määrä nousi Kööpenhaminassa 4,2 prosenttia ja Tukholmassa 1,9 prosenttia. Vastaavasti esimerkiksi Heathrow'ssa matkustajamäärä kasvoi 2,9 prosenttia ja Amsterdamissa 3,7 prosenttia.

Yhteensä lentoliikenne Euroopassa on kasvanut viimeisten viiden vuoden aikana 36 prosenttia. Voimakkaasti

kasvavat matkustajamäärät vaativat lisäkapasiteetin rakentamista sujuvan matkustamisen varmistamiseksi. Useilla eurooppalaisilla lentoasemilla oli myös vuonna 2018 käynnissä merkittäviä investointiohjelmaa.

Finavian yli miljardin euron kehitysohjelma kasvattaa Helsinki-Vantaan lentoaseman kykyä vastata kansainväliseen kilpailuun ja matkustajamäärien kasvuun. Lentoasema on valmis palvelemaan 30 miljoonaa matkustajaa kehitysohjelman valmistumisen jälkeen. Matkustajat odottavat lentoasemilta sujuvan matkustamisen lisäksi myös yksilöllisiä ja erottuvia palveluita sekä elämyksiä. Poikkeuksellisen asiakaskokemuksen tarjoaminen on Finavian liiketoiminnan kehittämistä ja investointeja ohjaava keskeinen tekijä.

Sääntely

Lentoasemiin ja lentoliikenteeseen kohdistuva sääntely vaikuttaa Finavian toimintaympäristön ja kilpailun kehittymiseen. Sääntely koskee esimerkiksi ilmailun turvallisuutta, ympäristöasioita ja palveluiden hinnoittelua. Sen kiristyminen edellyttää lentoasemaoperaattoreilta investointeja muun muassa uuteen teknologiaan sekä prosessi- ja toimintatapamuutoksiin.

Euroopan komission pyrkimyksenä on yhtenäistää lentoasemien veloittamia liikennemaksuja niin, että ne ovat yhtenevät kotimaan liikenteessä ja kansainvälisessä liikenteessä. Finavia on vuosina 2017–2018 yhtenäistänyt kansainvälisen ja kotimaan liikenteen matkustajamaksut.

Finavia korotti vuoden 2018 lentoliikennemaksuja kokonaisuudessaan 1,5 prosenttia (1,2). Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikennemaksut olivat vuonna 2018 alhaisimpien joukossa verrattuna muihin Euroopan päälentoasemiin.

Vuoden 2019 alusta Finavia korotti lentoliikennemaksuja 2,1 prosenttia vuoden 2018 tasosta. Hinnanmuutokset johtuivat lentoasemien investointiohjelmien myötä kohoavasta palvelutasosta.

Vuoden 2017 lopussa eurooppalaiset lentoasemat siirtyivät noudattamaan Euroopan lentoturvallisuusvirasto EASA:n (European Aviation Safety Agency) antamia ilmailumääräyksiä eli vuosi 2018 oli ensimmäinen vuosi, jolloin määräykset olivat voimassa. Euroopan unionin kattavien ilmailumääräysten tavoitteena on varmistaa, että Euroopan lentoasemilla lentoliikenteen turvallisuus on samalla tasolla.

Strategian toteutus

Finavian strategia uudistettiin keväällä 2018. Vuoteen 2020 ulottuvalle strategijaksolle asetettiin kolme strategista tavoitetta: Pohjois-Euroopan parhaat lentoyhteydet, poikkeuksellisen laadukas asiakaskokemus sekä vastuullisesti saavutettu kasvu ja kannattavuus jatkokehityksen mahdollistajina.

Tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi Finaviassa määriteltiin kärkihankkeet, jotka ovat: kotimarkkina-alueen kasvattaminen ja kehittäminen, lentoyhtiöyhteistyön

kehittäminen, asiakaslähtöiset palvelut matkustajille, kasvua tukeva kapasiteetin kasvattaminen sekä asiakaskokemuksen hyödyntäminen kilpailuedun lähteenä.

Vuonna 2018 strategian toteuttamisen keskiössä olivat Helsinki-Vantaan kehitysohjelman edistäminen suunnitelmien mukaisesti, aikataulussa ja budjetissa, sekä investoinnit lentoasemaverkostoon. Finaviassa keskityttiin myös voimakkaasti asiakaskokemuksen kehittämiseen matkustajamäärien kasvaessa ja etenkin Helsinki-Vantaan laajentumisen ollessa käynnissä.

Liikenteen kehitys

Finavian lentoasemien kautta matkusti vuonna 2018 yhteensä lähes 25,0 miljoonaa matkustajaa (22,7), mikä oli 10,1 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kansainvälisen liikenteen matkustajien määrä nousi 10,7 prosenttia 19,1 miljoonaan (17,2). Sen kehittymistä vauhdittivat maailmantaloudellisesti vahva taloustilanne, lentoyhtiöiden uudet reittiavaukset, frekvenssien lisääminen sekä keskimääräisen konekoon kasvu. Matkustajamäärän kasvuun vaikutti myös Suomen ja etenkin Lapin kiinnostavuus matkailukohteena.

Aasiasta tulevista matkustajista yhä useampi valitsi viime vuonna matkakohteekseen Suomen. Suurimmat matkustajaryhmät tulivat Japanista ja Kiinasta. Japanista saapuvien matkustajien määrä kasvoi 10,9 prosenttia ja Kiinasta saapuvien määrä 12,5 prosenttia.

Helsinki-Vantaan lentoaseman matkustajamäärä ylsi

myös vuonna 2018 uuteen ennätykseen ja oli 20,8 miljoonaa matkustajaa (18,9). Kasvua oli 10,4 prosenttia vuodesta 2017. Matkustajista 85,8 prosenttia lensi kansainvälisessä lentoliikenteessä, joka kasvoi 10,7 prosenttia. Kotimaan liikenteen matkustajamäärä nousi 8,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kansainvälisen liikenteen vaihtomatkustus kehittyi edelleen erittäin voimakkaasti ja kasvoi 22,3 prosenttia. Lähtevien vaihtomatkustajien määrä kasvoi 3,7 miljoonaan (3,1).

Finavian verkostolentoasemien matkustajamäärä oli yhteensä 4,1 miljoonaa ja kasvoi 8,7 prosenttia edellisestä vuodesta. Kotimaan liikenteessä kasvua oli 8,1 prosenttia ja kansainvälisessä liikenteessä 10,1 prosenttia. Lapin lentoasemien kansainvälisten matkustajien määrä jatkoi kasvuaan. Rovaniemen matkustajamäärä oli yhteensä 644 100, Kittilän 354 600 sekä Ivalon 242 500. Oulun lentoasemalla nähtiin vahva kasvun vuosi edellisvuoden liikennealueiden peruskorjauksen jälkeen, ja kasvua oli 18,9 %. Tampere-Pirkkalan lentoaseman elokuussa 2018 valmistuneen laajan kehitys- ja peruskorjaushankkeen vuoksi matkustajamäärä lentoasemalla jäi 2017 vuoden tasolle.

Kotimaan lentoliikenteen kysyntä heikentyi edelleen joillakin lentoasemilla suuriin kaupunkeihin painottuvan muuttoliikkeen ja bussi- ja raideliikenteen kilpailukyvyyn parantumisen vuoksi. Hyvät lentoyhteydet pohjautuvat riittävään kysyntään, joka syntyy matkailun ja elinkeinoelämän tarpeista.

Finavia panosti merkittävästi reittikehitykseen ja markkinointiin. Vuonna 2018 avattiin yhteensä 14 uutta lentoyhteyttä Eurooppaan, Yhdysvaltoihin ja Aasiaan. Useille olemassa oleville reiteille lisättiin uusia vuoroja. Helsinki-Vantaalta oli vuoden 2018 lopussa 162 (145) suoraa lentokohdetta, joista Aasiaan suuntautui 22 (20) ja Amerikkaan 8 (7) nonstop-reittiä.

Laskeutumisten määrä Finavian lentoasemilla kasvoi 7,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Rahdin ja postin määrä kasvoi yhteensä 1,2 prosenttia.

Liikevaihto ja tulos

Finavia-konsernin liikevaihto vuonna 2018 oli 377,3 miljoonaa euroa (373,6). Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 1,0 prosenttia huolimatta lennonvarmistusliiketoiminnan yhtiöittämisestä sekä LAK Real Estate Oy:n siirtymisestä osakkuusyhtiöksi. Vertailukelpoinen liikevaihto nousi 9,7 prosenttia 377,3 miljoonaan euroon (344,0) hyvän liikennekehityksen ansiosta.

Lentoliikennetuotot nousivat myönteisen liikennekehityksen ansiosta 1,8 prosenttia ja olivat 198,5 miljoonaa euroa (195,1). Vertailukelpoiset lentoliikennetuotot kasvoivat 10,0 prosenttia.

Konsernin muut kuin lentoliikennetuotot säilyivät edellisvuoden tasolla ja olivat yhteensä 178,8 miljoonaa euroa (178,5). Näiden tuottojen osuus kokonaisliikevaihdosta oli 47,4 prosenttia (47,8). Muihin kuin lentoliikennetuottoihin kuuluivat muun muassa terminaalien kaupalliset palvelut, pysäköintipalvelut, kiinteistöjen vuokratuotot sekä Airpron tuottamat maa-, turva-, matkustamo ja asiakaspalvelut.

Konsernin liiketulos ilman kertaluonteisia eriä oli 61,4 miljoonaa euroa (60,0), joka oli 16,3 prosenttia liikevaihdosta (16,1). Poistot ilman kertaeriä kasvoivat Helsinki-Vantaan investointiohjelman myötä 75,4 miljoonaan euroon (67,6).

Tilikauden tulos oli 45,3 miljoonaa euroa (37,7). Tulokseen sisältyi kertaluonteisia kiinteistömyynteihin liittyviä tuloja 10,7 miljoonaa euroa (4,9). Kertaluonteisia kuluja oli yhteensä 5,3 miljoonaa euroa (10,6). Tähän sisältyi Helsinki-Vantaan kehitysohjelmaan liittyvät alaskirjaukset, uusien ja purettujen ylimääräisten ympäristövarausten vaikutus sekä voitto- ja tulospalkkiot. Rahoituskulut olivat 8,4 miljoonaa euroa (6,8).

Konsernin avainluvut	2018	2017	2016
Kokonaismatkustajamäärä, milj. matkustajaa	25,0	22,7	20,8
Liikevaihto, milj. euroa	377,3	373,6	380,9
Vertailukelpoinen liikevaihto, milj. euroa	377,3	344,0	380,9 ³⁾
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ¹⁾ , milj. euroa	61,4	60,0	55,1
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ¹⁾ , % liikevaihdosta	16,3	16,1	14,5
Tilikauden tulos, milj. euroa ²⁾	45,3	37,7	28,3
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa	99,3	105,7	97,7
Kassavirtapohjaiset investoinnit, milj. euroa	239,5	181,8	182,8
Oman pääoman tuotto ²⁾ , %	7,0	6,2	4,8
Sijoitetun pääoman tuotto ²⁾ , %	6,9	6,1	5,0
Omavaraisuusaste ²⁾ , %	58,7	58,4	58,9
Nettovelkaantumisaste ²⁾ , %	45,3	47,2	38,8
Henkilöstö keskimäärin, htv	2 186	2 172	2 394
Palkat ja palkkiot, milj. euroa	96,9	99,9	122,2

- 1) Kertaluonteisiin eriin sisältyvät Helsinki-Vantaan kehitysohjelmaan liittyvät alaskirjaukset, uusien ja purettujen ylimääräisten ympäristövarausten vaikutus sekä voitto- ja tulospalkkiot.
- 2) Vuoden 2016 vertailutiedot esitetty huomioiden Kirjanpitolautakunnan joulukuussa 2016 Suomen kirjanpito käytännön mukaan raportoiville yhtiöille antama johdannaisten kirjaamista koskeva lausunto.
- 3) Ei vertailukelpoinen

Liiketoiminnan kehitys ja muutokset konsernirakenteessa

Finavia-konserni tuottaa lentoliikenteen palveluja lentoyhtiöille ja matkustajille. Konsernilla on kaksi liiketoiminta-aluetta, Helsinki-Vantaan lentoasema ja Lentoasemaverkosto. Finavian palveluja lentoliikenteelle täydentää tytäryhtiönä toimiva Airpro Oy ja sen tytäryhtiö RTG Ground Handling Oy sekä kiinteistöliiketoimintaa harjoittava Lentoasemakiinteistöt Oy.

Kiinteistöyhtiö LAK Real Estate Oy siirtyi yhtiön omistuspohjan laajentamisen myötä Finavian osakkuusyhtiöksi 1.2.2018. Finavia omistaa LAK Real Estaten osakkeista 49 prosenttia. Lennonvarmistusliiketoiminta eriytettiin omaksi yhtiöksi Air Navigation Services Finland Oy:ksi 1.4.2017 (ANS Finland). Finavia ostaa tarvitsemansa lennonvarmistukseen liittyvät palvelut ANS Finlandilta.

Konsernilla ei ollut tutkimus- ja kehittämismenoja.

Helsinki-Vantaan lentoaseman liiketoiminta-alue vastaa palveluiden tuottamisesta lentoyhtiöille ja matkustajille Helsinki-Vantaalla. Vuonna 2018 liikevaihto kasvoi 9,5 prosenttia edellisestä vuodesta hyvän matkustajakehityksen sekä kaupallisten palveluiden hyvän myyntekehityksen ansiosta.

Helsinki-Vantaan 2020-luvun alkupuolelle ulottuva, yhteensä yli miljardin euron kehitysohjelma jatkui suunnitellusti. Vuonna 2018 valmistuneita kokonaisuuksia otettiin käyttöön sekä käynnistettiin uusia rakennusprojekteja. Kaukolentoliikenteen kapasiteetin kasvattamiseen tähtäävien laajennusten lisäksi työskenneltiin terminaali 1:n laajennuksen parissa. Ne kuten myös kaukoliikennettä palveleva Aukio ja maailman nykyaikaisimpiin lukeutuva uusi vaihtomatustajien turvatarkastus otettiin käyttöön alkuvuodesta 2019.

Liikevaihto liiketoiminnoittain, milj. euroa

	2018	2017	Muutos, %
Helsinki-Vantaan lentoasema	259,1	236,6	9,5 %
Lentoasemaverkosto	66,6	57,2	16,3 %
Airpro-liiketoiminta	75,5	68,9	9,5 %
Kiinteistöliiketoiminta	3,9	23,6	- 83,6 %
Lennonvarmistus-liiketoiminta	0,0	17,3	-100 %
Eliminoinnit	-27,7	-30,1	-7,9 %
Konserni yhteensä	377,3	373,6	1,0 %

Terminaali 2:n lähtö- ja tuloalujen laajennuksen valmistelut työt käynnistettiin. Uudisrakennus valmistuu vuonna 2021.

Lentoasemien asiakastytyväisyyttä mittaavan kansainvälisen Airport Quality Service -tutkimuksen mukaan Helsinki-Vantaan asiakastytyväisyys parantui edelleen ja oli tasolla 4,17/5. Myönteistä kehitystä vuoden aikana oli lähes kaikilla tutkimuksessa mitatuilla osa-alueilla. Marraskuussa 2018 asiakastytyväisyydessä saavutettiin kaikkien aikojen paras tulos. Vuonna 2017 tutkimuksen tulos oli 4,13/5.

Lentoasemaverkoston liiketoiminta-alue vastaa palveluiden tuottamisesta lentoyhtiöille ja matkustajille muilla kuin Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Verkostoon kuului 18 kaupallisen liikenteen lentoasemaa ja kaksi kenttää, joilla harjoitetaan vain sotilas- ja yleisilmailua.

Verkostoliiketoiminnan liikevaihto kasvoi 16,3 prosenttia. Erot lentoasemien liiketoiminnan kehityksessä olivat edelleen suuria johtuen liikennekehityksestä. Verkostoliiketoiminnan tulos oli kasvun ja onnistuneen kulujen hallinnan ansiosta odotettua parempi.

Vuonna 2018 verkostolentoasemien keskiarvoinen asiakastytyväisyys pysyi tasolla 4,26/5. Joka neljäs vastaaja antoi arvosanan erinomainen. Koko verkoston tasolla turvatarkastus ja lentoasemalla liikkumisen selkeys pysyivät vahvimpina osa-alueina. Vuonna 2017 kokonaistulos oli 4,29/5.

Finavia-konsernin tytäryhtiö **Airpro** tuottaa lentoliikenteen maa- ja matkustajapalveluita lentoyhtiöille ja lentoasemille. Liiketoiminnan liikevaihto nousi 9,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu tuli suurimmilta osiltaan maahuolintatoiminnasta.

Tase

Konsernitaseen loppusumma oli 1 133,3 miljoonaa euroa (1 074,5). Omavaraisuusaste oli 58,7 prosenttia (58,4). Käyttöomaisuuden määrä nousi 1 030,9 miljoonaan euroon (995,8) käynnissä olevan kehitys- ja investointiohjelman myötä.

Korollisten lainojen määrä oli vuoden lopussa 323,1 miljoonaa euroa (310,3). Vieraan pääoman määrä nousi 452,7 miljoonaan euroon (428,0). Nettovelkaantumistasaste oli 45,3 prosenttia (47,2). Pakolliset varaukset olivat 17,2 miljoonaa euroa (20,2), ja ne liittyivät lentoasemien ympäristövaatimusten edellyttämien hankkeiden toteuttamiseen.

Rahavirta ja rahoitusasema

Liiketoiminnan rahavirta oli 99,3 miljoonaa euroa (105,7). Investointien rahavirta oli 198,9 miljoonaa euroa (173,2). Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset olivat 17,4 miljoonaa euroa (25,2).

Finavialla oli vahva rahoitusasema, joka tukee liiketoiminnan tulevia kehitysinvestointeja. Konsernin rahavarat 31.12.2018 olivat 22,8 miljoonaa euroa (14,6).

Vuoden 2018 lopussa Finavialla oli käyttämättömiä, pitkäaikaisia luottojärjestelyjä yhteensä 180 miljoonaa euroa Helsinki-Vantaan laajennuksen rahoittamiseksi. Lainajärjestelyt sisältävät velkaantuneisuuteen ja omistuksen pysyvyyteen liittyvät kovenantit. Finavialla on myös 250 miljoonan euron lyhytaikainen yritystodistusohjelma, joka oli käyttämätön tarkastelujakson lopussa.

Vuoden 2018 lopussa konsernin korollisen vaihtuvakorkoisen velan korkoriskistä oli suojattu 48 prosenttia. Konsernin korollisten lainojen keskiporkko oli 1,4 prosenttia vuonna 2018 ja korkosidonnaisuusaika velka- ja leasingsalkulle ja suojauksille oli 7 vuotta (ilman Helsinki-Vantaan kehitysohjelmaa varten nostettuja kiinteäkorkoisia lainoja). Koronvaihtosopimusten vaikutus huomioitiin lainojen keskiporkkoa laskettaessa. Osalla

emoyhtiön pitkäaikaisista lainoista on valtion takaus, ja yhtiö maksoi niistä takausprovisiota.

Konsernin leasing-vastuut vähenivät ja olivat vuoden lopussa 21,3 miljoonaa euroa (27,0).

Investoinnit

Vuonna 2018 konsernin investoinnit olivat 239,5 miljoonaa euroa (181,8). Helsinki-Vantaalla merkittävimmät hankkeet liittyivät lentoaseman laajentamiseen. Painopiste oli vaihtoliikenteen kapasiteetin kasvattamiseen tähtäävissä rakennushankkeissa sekä matkustajille tarjottavien palveluiden uudistamisessa.

Vuoden aikana keskityttiin länsisiiven, rajatarkastuksen ja lentoliikenteen infrastruktuurin lisäksi terminaali 1:n laajennukseen. Keskusaukion rakennustyöt jatkuivat kohti käyttöönottoa alkuvuonna 2019. Terminaali 2:n laajentaminen käynnistettiin lähtö- ja tuloaulojen laajennuksen valmistelevilla töillä kolmannella vuosineljänneksellä.

Verkoston perusparannusinvestoinnit jatkuivat vuonna 2018. Vuoden 2018 alussa käynnistyi Lapin lentoasemien 55 miljoonan euron investointiohjelma, joka mahdollistaa Lapin matkailun kasvua ja edistää Suomen saavuttavuutta ja kilpailukykyä. Osa investoinnista käytetään ympäristöinvestointeihin. Kehitysohjelma eteni suunnitelmien mukaisesti ja ohjelman ensimmäinen vaihe valmistui joulukuussa 2018. Koko investointiohjelman odotetaan valmistuvan vuoden 2019 loppuun mennessä.

Myös muiden lentoasemien investointimenot liittyivät pääosin korvausinvestointeihin sekä palvelutason parantamiseen. Tampere-Pirkkalan lentoaseman historian suurin kehitys- ja peruskorjausohjelma valmistui elokuussa 2018. Suuruusluokaltaan 15 miljoonan euron hankkeessa uusittiin ja laajennettiin lentoliikenteen tarvitsemää infrastruktuuria.

Finavia on viime vuosina investoinut lentoasemiinsa merkittävästi. Maailman talousfoorumi (WEF) arvioi kilpailukykyraportissaan 2017–2018 Suomen lentoasema-

verkoston laadultaan maailman viidenneksi parhaaksi ja Pohjolan ylivoimaiseksi ykköseksi. Tutkimuksessa arvioitiin lentoasemien lentoliikenteelle tarjoaman infrastruktuurin kuntoa ja laajuutta. Suomen lentoasemien pisteet arvioinnissa olivat 6,3 (1–7).

Osakkeet ja osakepääoma

Finavia Oyj:n osakkeet omistaa Suomen valtio. Omistajaohjauksesta vastaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto.

Yhtiön osakepääoma koostuu 7 400 000 samanarvoisesta osakkeesta. Osakepääoman määrä on 185,0 miljoonaa euroa. Yhtiön hallussa ei ole omia osakkeita. Yhtiö ei laskenut liikkeeseen uusia osakkeita, optioita tai muita osakkeisiin oikeuttavia oikeuksia. Yhtiön hallituksella ei ole valtuuksia osakeantoihin tai optio-oikeuksien liikkeeseen laskemiseen.

Varsinainen yhtiökokous 2018

Finavia Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 19.3.2018. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

Yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti jakaa osinkoa 1,08 euroa osakkeelta eli yhteensä 7 992 000,00 euroa.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstömäärä oli vuoden 2018 lopussa 2 852 (2 696). Vakituudessa työsuhteessa oli 2 132 henkilöä (1 962). Keskimääräinen henkilöstömäärä henkilötyövuosina esitettynä oli tilikauden aikana 2 186 (2 172). Konsernilla ei ollut työntekijöitä ulkomailla.

Emoyhtiössä oli vuoden 2018 lopussa 1 240 henkilöä (1 176). Emoyhtiön keskimääräinen henkilöstömäärä vuoden aikana henkilötyövuosina esitettynä oli 1 045 (1 107).

Konsernissa toteutettiin tammikuussa 2018 henkilöstökysely. Sen tulokset paranivat edelliseen henkilöstötutki-

mukseen verrattuna. Finavian henkilöstön tyytyväisyys on samaa tasoa kuin suomalaisissa yrityksissä keskimäärin.

Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vuoden 2018 painopisteeksi valittiin Finavian henkilökunnan jaksamisen ja palautumisen tukeminen. Tätä edistettiin kunto- ja elämäntapavalmennuksilla, ja työkykyä tuettiin uudella henkilöstöetuohjelmalla sekä hoitorahamallilla. Henkilöstön kehittämisen keskeisiä teemoja vuonna 2018 olivat Finavian uudistettu strategia ja sen jalkauttaminen.

Tammikuussa 2019 toteutetun henkilöstötutkimuksen mukaan Finavian työtyytyväisyys jatkoi nousuaan ja saavutti hyvän tason. Henkilöstön tyytyväisyyttä mittaava People Power -indeksi oli 69,5, mikä on selvästi parempi kuin suomalaisissa organisaatioissa keskimäärin. Tausalla on pitkäjänteinen esimiestyön kehittäminen, avoin ja johdonmukainen kommunikaatio sekä henkilöstön osallistaminen strategiatyöhön ja arvokeskusteluun. Finavia valittiin alkuvuonna 2019 yhdeksi Suomen innostavimmista työpaikoista.

Finavian henkilöstöön liittyviä tietoja julkaistaan laajemmin yhtiön Vastuullisuusraportissa vuodelta 2018.

Liiketoimintaan liittyvät riskit

Finavia tavoittelee toiminnassaan ennakoivaa riskienhallintaa. Yhtiö pyrkii tunnistamaan riskitekijät, joilla mahdollisesti voi olla haitallinen vaikutus liiketoimintaan tai taloudelliseen asemaan. Riskit jaotellaan strategiaan, operatiivisiin, lain- ja vaatimustenmukaisiin sekä taloudellisiin riskeihin.

Vuoden 2018 aikana konsernin riskikuvassa ei tapahtunut oleellisia muutoksia.

Strategiset riskit

Keskeiset strategiset riskit liittyvät lentoliikennetoimialan yleiseen kehitykseen. Toimialan voimakas riippuvuus maailmantalouden vaihteluista, lentoliikenteen sisäinen rakennemuutos sekä toimialaan liittyvä sääntely vaikeut-

tavat toimialan ennustettavuutta.

Merkittävimmät Finavian liiketoimintaan vaikuttavista riskeistä liittyvät matkustajamäärien äkilliseen pieneneeseen. Lentoliikenteen kysynnän vaihtelut sekä lentoyhtiöasiakkaiden muuttuvat palvelutarpeet edellyttävät yhtiöltä joustavuutta kapasiteetin hallinnassa ja palvelutuotannossa. Kustannusrakenne on enimmäkseen kiinteää, sillä toiminta on pääomavaltaista ja paikallista.

Helsinki-Vantaan kehitysohjelman vaikutukset infrastruktuuriin ja prosesseihin on luokiteltu merkittäväksi strategiseksi riskikokonaisuudeksi.

Muita toimintaympäristöön liittyviä riskejä ovat ympäristösääntelyyn ja liikennemaksujen sääntelyyn liittyvät riskit.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnassa painottuu lentoliikenteen palveluketjun sujuvuuden varmistaminen. Se syntyy monen organisaation ja toimijan yhteistyön tuloksena. Finavia huolehtii siitä että jokaisella toimijalla on mahdollisimman hyvät edellytykset hoitaa omaa tehtäväänsä palveluketjussa.

Palveluketjun sujuvuuden merkitys korostuu etenkin lentoliikenteen kasvaessa ja etenkin Helsinki-Vantaan kehitysohjelman toteutuksen ollessa kesken. Helsinki-Vantaan kehitysohjelmassa lentoliikenteen turvallisuus ja sujuvuus on otettu huomioon riskienhallinnan näkökulmasta sekä infrastruktuurin suunnittelussa että rakennustöiden aikana.

Palvelutuotannon riskit ovat enenevässä määrin riippuvaisia tietojärjestelmien toimivuudesta ja yhteensopivuudesta sekä konsernin omien että kumppaneiden tietojärjestelmien kanssa. Riskejä hallittiin kiinnittämällä huomiota muun muassa tietojärjestelmäarkkitehtuuriin, tietoturvasuuteen, dokumentointiin ja rajapintoihin. Arvio Finavian tietoturvan tasosta tehtiin kattavasti myös Traficomin kanssa.

Vuoden 2018 toukokuussa EU:n yleistä tietosuojaa-

tusta (GDPR) alettiin soveltaa. Finavia jatkoi valmistautumista uusien vaatimusten mukaiseen toimintaan. Finavian sisäinen tarkastus auditoi tietosuojajärjestelmän ennen GDPR-asetuksen soveltamisen alkamista.

Lain- ja vaatimustenmukaisuusriskit

Finavian liiketoiminnan perustan muodostaa EU-sertifikaatti, joka antaa toimiluvan lentoaseman pitämiseen. Toimilupaan liittyvien operatiivisten ja rakenteellisten vaatimusten toteutumista valvovat sekä kansalliset että EU:n viranomaiset. Toimilupiin liittyvä regulaatio lisääntyy ja muuttuu koko ajan. Finavia reagoi tähän muutokseen kehittämällä osaamistaan, kehittämällä lentoasemien fyysisiä rakenteita ja kouluttamalla henkilöstöään.

Lentoasemien toiminta on luvanvaraista, ja edellyttää aluehallintoviraston myöntämän ympäristöluvan. Lentoliikenteen erityispiirteet huomiotta jättävä ympäristölupapäätös nähdään riskinä, jos se aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia lentoaseman pitäjälle. Riskejä ovat myös päätökset, joista aiheutuu tulonmenetyksiä esimerkiksi tiukan melunhallinnan tai liikenteen rajoittamisen vuoksi. Lentoasemien toimintaedellytysten turvaamisen kannalta on tärkeää, että melulle herkkiä toimintoja ei kaavoiteta lentokonemelualueille tai niiden välittömään läheisyyteen.

Finavian lentoasemilla toiminta täytti EASA-määräysten lisäksi ympäristönsuojelulain vaatimukset.

Taloudelliset riskit

Konserni tuottaa lentoliikenteen palveluja ja sen tulovirta on valtaosin sidottu yhteen toimialaan. Toimialan häiriöt ja palvelukatkokset voivat tyrehtyttää tulovirran nopeasti. Tulovirtaan liittyvää riskiä hallittiin huolehtimalla riittävästä maksuvalmiudesta ja likviditeettireservistä.

Lentoyhtiöiltä perittävät laskeutumis- ja matkustajamaksut ovat säänneltyjä ja hinnoitteluprosessit varsin pitkiä, minkä vuoksi Finavialle voi syntyä kustannuksia etupainotteisesti jo ennen kuin lentoyhtiöiltä perittävät maksut saadaan

vahvistettua. Riskiä hallittiin säännöllisillä asiakaskonsultaatioilla ja kehittämällä pitkän tähtäimen hinnoittelustrategiaa.

Keskeiset rahoitusriskit liittyivät korkokuluihin. Muita rahoitusriskejä olivat sähkön ja bitumin hinnanvaihtelut, valuuttakurssien muutokset, maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskit sekä luottoriskit.

Ympäristövaikutukset

Lentoasemien pitäminen on ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista luvanvaraista toimintaa. Ympäristövaikutusiasyntykytoteidenliukkaudentorjunnasta, lentokoneiden jäänpoistosta ja -estosta sekä lentokoneiden liikkumisesta ilmassa ja maassa. Finavian lentoasemista 18:lle on myönnetty ympäristölupa.

Finavian ISO14001-standardin mukainen ympäristöjohtamisjärjestelmä sertifioitiin vuonna 2018. Merkittävimmät ympäristöinvestoinnit suunnattiin Helsinki-Vantaan, Tampere-Pirkkalan ja Ivalon lentoaseman jäänpoistosta ja jäänestosta aiheutuvan vesistökuormituksen vähentämiseen.

Finavia on kiinnittänyt Helsinki-Vantaan kehitysohjelmassa erityistä huomiota ympäristövaikutuksiin, minkä ansiosta Eteläsiivelle myönnettiin kansainvälinen Excellent-tason BREEAM-ympäristöluokitus.

Tavoitteellista työtä ilmastopäästöjen vähentämiseksi jatkettiin laajentamalla uusiutuvan dieselin käyttöä Finavian kalustoon myös Lapin lentoasemilla. Loput lentokentät ottavat uusiutuvan dieselin käyttöön vuoden 2019 aikana.

Yritysvastuuviestinnän tueksi julkaistiin tavaroiden ja palveluiden toimittajien eettinen ohjeistus.

Vuoden 2019 näkymät

Hyvän liikennekehityksen arvioidaan jatkuvan vuonna 2019. Yhtiö ennakoii, että matkustajamäärien kasvu jatkuu erityisesti kansainvälisessä liikenteessä. Liikennekehitystä hidastavia tekijöitä voivat olla yleisen taloudellisen kehi-

tyksen muuttuminen, lentoyhtiöiden päätökset reittien vähentämisestä sekä mahdollinen öljyn hinnan nousu.

Finavian lentoasemilla lentoliikenteen kysynnän ja tarjonnan vaihtelut jatkuvat myös vuonna 2019. Lentoyhtiöt reagoivat kysynnän vaihteluun sopeuttamalla kapasiteettiaan nopeasti.

Helsinki-Vantaan laajennusohjelma etenee yleissuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2019 kehittämisen painopiste on matkustajille tarjottavien palveluiden uudistamisessa. Verkoston perusparannusinvestoinnit jatkuvat vuonna 2019.

Yhtiö arvioi vuoden 2019 liikevaihdon olevan selvästi vuoden 2018 liikevaihtoa suurempi johtuen pääosin hyvästä liikennekehityksestä. Liiketuloksen ilman kerta- luonteisia eriä arvioidaan jäävän selvästi vuoden 2018 tasoa alhaisemmaksi johtuen pääosin investointien myötä kasvaneista poistoista.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Ei merkittäviä tilikauden jälkeisiä tapahtumia.

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä 31.12.2018 olivat 413 144 932,04 euroa, mistä tilikauden voitto oli 59 314 734,50 euroa. Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökoukselle, että osinkoa jaetaan 1,5 euroa per osake, mikä vastaa yhteensä 11 100 000,00 euroa.

Hallinnointi- ja palkitsemisselvitys sekä palkka- ja palkkioselvitys julkaistaan toimintakertomuksesta erillisinä yhtiön internetsivuilla www.finavia.fi.

Vantaalla 5.3.2019

Finavia Oyj
Hallitus

Tilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Liikevaihto	377 277	373 586
Liiketoiminnan muut tuotot	13 806	8 082
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	29 616	29 808
Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)	-954	-312
Ulkopuoliset palvelut	58 803	57 748
Yhteensä	87 466	87 244
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	96 946	99 858
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	16 764	17 245
Muut henkilösivukulut	3 869	4 639
Yhteensä	117 579	121 743
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset		
Rakennukset ja rakennelmat	25 105	26 305
Koneet ja kalusto	20 870	20 115
Muut aineelliset hyödykkeet	27 698	20 359
Aineettomat oikeudet	2 227	1 434
Muut pitkävaikutteiset menot	385	591
Yhteensä	76 284	68 804
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	76 284	68 804

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Liiketoiminnan muut kulut	42 945	49 474
Liikevoitto	66 809	54 403
Rahoitusluotot ja -kulut		
Tuotot (tappiot) osuuksista omistusyhteisyrityksissä	-5 360	0
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	63	50
Muut korko- ja rahoitustuoto	889	133
Johdannaisten markkina-arvon muutos	2 088	-1 012
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-6 121	-5 972
Yhteensä	-8 440	-6 801
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	58 370	47 602
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-11 018	-6 131
Laskennalliset verot	-1 240	-3 776
Yhteensä	-13 089	-9 907
Tilikauden voitto	45 281	37 695

Finavia Oyj:n tuloslaskelma

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Liikevaihto	330 408	315 792
Liiketoiminnan muut tuotot	26 438	3 661
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	27 320	26 495
Varastojen lisäys (-)/ vähennys (+)	-677	145
Ulkopuoliset palvelut	81 595	75 982
Yhteensä	108 238	102 622
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	53 332	59 600
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	8 994	10 036
Muut henkilösivukulut	2 056	2 677
Yhteensä	64 382	72 314
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset		
Rakennukset ja rakennelmat	24 448	21 032
Koneet ja kalusto	19 659	18 555
Muut aineelliset hyödykkeet	27 695	20 332
Aineettomat oikeudet	2 081	1 330
Muut pitkävaikutteiset menot	11	166
Yhteensä	73 893	61 414
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	73 893	61 414

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Liiketoiminnan muut kulut	36 488	44 238
Liikevoitto	73 845	38 865
Rahoitusluotot ja -kulut		
Rahoitustuotot	874	26 248
Johdannaisten markkina-arvon muutokset	2 088	-1 216
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-5 954	-5 617
Yhteensä	-2 992	19 414
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	70 852	58 280
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	-520	-9 077
Tuloverot		
Tilikauden verot	-11 018	-3 587
Edellisten tilikausien verot	0	-6
Yhteensä	-11 018	-3 593
Tilikauden voitto	59 315	45 609

Konsernin tase

Vastaavaa

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 153	4 369
Muut pitkävaikutteiset menot	1 515	3 293
Yhteensä	8 668	7 662
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	45 019	53 987
Rakennukset ja rakennelmat	274 804	412 241
Koneet ja kalusto	132 400	123 378
Muut aineelliset hyödykkeet	322 836	286 181
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	236 256	111 970
Yhteensä	1 011 315	987 757
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	8	8
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	10 604	-
Muut osakkeet ja osuudet	336	341
Yhteensä	10 949	349
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 030 932	995 768

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2 651	2 262
Valmiit tuotteet/tavarat	687	123
Yhteensä	3 338	2 385
Pitkäaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	199	105
Laskennallinen verosaaminen	8 491	9 371
Yhteensä	8 690	9 476
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	41 608	37 098
Muut saamiset	15 044	10 621
Siirtosaamiset	10 920	4 556
Yhteensä	67 572	52 275
Rahat ja pankkisaamiset	22 807	14 592
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	102 408	78 727
Vastaava yhteensä	1 133 340	1 074 495

Vastattavaa

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Oma pääoma		
Osakepääoma	185 000	185 000
Muut rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	286 635	286 635
Käyvän arvon rahasto	-21 406	-21 224
Edell. tilikausien voitto	167 900	138 197
Tilikauden voitto	45 281	37 695
Yhteensä	663 410	626 303
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	17 199	20 236

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	307 387	183 118
Siirtovelat	34 273	28 437
Laskennallinen verovelka	12 748	15 501
Yhteensä	354 408	227 056
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	15 731	127 214
Saadut ennakot	2 417	1 228
Ostovelat	51 705	42 617
Muut velat	4 919	5 663
Siirtovelat	23 551	24 178
Yhteensä	98 323	200 900
Vastattavaa yhteensä	1 133 340	1 074 495

Finavia Oyj:n tase

Vastaavaa

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 766	3 993
Muut pitkävaikutteiset menot	154	165
Yhteensä	6 920	4 158
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	43 463	43 152
Rakennukset ja rakennelmat	267 533	281 343
Koneet ja kalusto	122 417	113 747
Muut aineelliset hyödykkeet	322 836	285 481
Ennakkomaksut ja kesken. hankinnat	235 534	102 163
Yhteensä	991 783	825 886
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2 796	9 320
Osuudet omistusyhteisyriksissä	2 200	0
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	10 604	0
Muut osakkeet ja osuudet	332	332
Yhteensä	15 933	9 653
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 014 636	839 696

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2 014	1 676
Valmiit tuotteet/tavarat	339	0
Yhteensä	2 353	1 676
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	4 200	4 200
Siirtosaamiset	199	105
Yhteensä	4 399	4 305
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 401	28 940
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	3 000	75 551
Muut saamiset	14 374	10 309
Siirtosaamiset	10 396	3 803
Yhteensä	60 172	118 603
Rahat ja pankkisaamiset	12 419	4 109
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	79 342	128 692
Vastaavaa yhteensä	1 093 978	968 388

Vastattavaa

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Oma pääoma		
Osakepääoma	185 000	185 000
Muut rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	286 635	286 635
Käyvän arvon rahasto	-21 406	-21 224
Edell. tilikausien voitto	88 601	50 984
Tilikauden voitto	59 315	45 609
Yhteensä	598 145	547 004
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	58 917	58 397
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	17 199	20 236

1000 euroa	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	307 387	183 118
Siirtovelat	25 256	25 237
Yhteensä	332 643	208 355
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta yrityksiltä	15 731	71 403
Saadut ennakot	924	291
Ostovelat	49 433	38 881
Velat saman konsernin yrityksille	3 358	3 300
Muut velat	3 758	4 362
Siirtovelat	13 872	16 160
Yhteensä	87 075	134 397
Vastattavaa yhteensä	1 093 978	968 388

Rahoituslaskelma

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Liiketoiminnan rahavirta				
Myynnistä saadut maksut	374 396	374 399	327 807	316 394
Maksut liiketoiminnan kuluista	-254 668	-255 509	-218 070	-216 893
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	119 728	118 891	109 737	99 500
Maksetut korot ja rahoituskulut	-5 457	-5 201	-5 334	-4 569
Saadut korot liiketoiminnasta	811	137	819	277
Saadut osingot	63	50	0	1 567
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	-1 448	-979	-651	-974
Maksetut välittömät verot	-14 386	-7 180	-13 334	-4 406
Liiketoiminnan rahavirta	99 311	105 716	91 236	91 396
Investointien rahavirta				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-239 486	-181 812	-235 176	-167 881
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 951	8 586	1 774	4 636
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0	-3	0	-3
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	27 634	0	27 634	0
Lainasaamisten takaisinmaksut	10 957	0	60 688	0
Investointien rahavirta	-198 944	-173 230	-145 079	-163 248

1000 euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Rahoituksen rahavirta				
Myönnettyt lainat tytäryhtiöille	0	0	0	-3 850
Lainasaamisten takaisinmaksut	0	0	1 550	770
Lyhytaikaisten lainojen nostot	0	19 990	0	19 990
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-109 801	-3 850	-53 992	0
Pitkäaikaisten lainojen nostot	245 000	50 000	140 000	50 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-17 413	-21 344	-17 413	-17 413
Maksettu voitontuloutus / pääomanpalautus	-7 992	0	-7 992	0
Rahoituksen rahavirta	109 794	44 797	62 153	49 498
Rahavarojen muutos	10 161	-22 717	8 310	-22 355
Rahavarat 1.1.	14 592	37 309	4 109	26 464
Ostettujen ja fuusioitujen yhtiöiden rahavarat	0	0	0	0
Myytyjen tytäryhtiöiden rahavarat	1 946	0	0	0
Rahavarat 31.12.	22 807	14 592	12 419	4 109

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Finavia Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa. Suomen valtio omistaa koko osakekannan. Vantaan lisäksi liiketoimintaa on 20 lentoasemalla ympäri Suomen.

Finavia-konserni tuottaa lentoliikenteen palveluja ja sen liiketoiminta-alueita ovat Helsinki-Vantaan lentoasema, lentoasemaverkosto, Airpro-alakonserni sekä kiinteistöliiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt.

Lennonvarmistusliiketoiminta erotettiin omaksi yhtiökseen, Air Navigation Services Finland Oy, 1.4.2017 alkaen (lyhyemmin ANS Finland Oy). Suomen valtio omistaa koko osakekannan. Uusi yhtiö myy lennonvarmistuspalveluja mm. Finavia Oyj:lle. Yhtiöittäminen myötä Finavia Oyj:n liikevaihto pieneni n. 50 milj. eurolla.

Tilinpäätös on laadittu suomalaisen kirjanpitostandardin (FAS) mukaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki konserniyhtiöt. Osakkuusyritys Taxi Point Oy on jätetty huomioimatta sen epäoleellisen vaikutuksen takia konsernin omaan pääomaan. Tarkemmat tiedot konserniyhtiöistä löytyvät taseen liitetiedoista kohdasta 12.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt sisällytetään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä alkaen, kun konserni on saanut määräysvallan.

Konsernirakenteen muutokset

Tammikuussa 2018 Finavia Oyj myi LAK Real Estate Oy:n osakekannasta 31 %:a NREP Oy:n hallinnoimalle rahastolle ja 20 %:a Pontos Aero Oy:lle. LAK Real Estate Oy omistaa toisesta konserniyhtiöstä, Koy Lentäjätie 1:stä 95 %:a.

Myytyjen tytäryhtiöiden rahoitus järjesteltiin samassa yhteydessä uudelleen, mistä johtuen 2017 tilinpäätöksessä LAK -alakonsernin ulkoiset lainat on esitetty lyhytaikaisissa veloissa. Uudessa rahoitusjärjestelyssä ei enää ole Finavia Oyj:n takausta.

Helmikuussa 2018 Koy Aviatontti IV myytiin LAK Real Estate Oy:lle.

Lentoasemakiinteistöt Oy:n sulautumissuunnitelma rekisteröitiin 7.9.2018 ja yhtiö fuusioidaan emoyhtiöön Finavia Oyj:hin 1.1.2019. Skyhow Oy:n sulautumissuunnitelma on rekisteröity 18.12.2018 ja yhtiö tullaan fuusioimaan emoyhtiöön vuoden 2019 aikana.

Tuloutusperiaatteet

Finavia-konsernin liikevaihto muodostuu pääosin lentoliikenteelle myydyistä palveluista, kiinteistöjen vuokratuotoista sekä pysäköintituotoista. Palvelusta syntyneet tuotot kohdistetaan sille kuukaudelle, jolloin palvelu on annettu ja vuokratuotot jaksetaan vuokratuotoille. Myydyt palvelut myös laskutetaan vähintään kuukausittain. Asiakasrahoitusta ei ole.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Finavia-konsernin laskutus tehdään euromääräisenä. Ulkomaanrahan määräiset ostot kirjataan tapahtumapäivän kurssiin (ostolaskun kirjaus järjestelmään) ja maksun yhteydessä syntynyt kurssivoitto tai -tappio käsitellään ostojen oikaisueränä.

Suurimpia valuuttaostoja on suojattu valuuttaterminein. Valuuttasuojauksen kurssivoitot tai -tappiot on kirjattu samoin kuin alla oleva ostoa.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenuon. Saadut avustukset on kirjattu hankintamenuon vähennykseksi. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuuden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty kohteen käyttöönottokuukaudesta alkaen.

Vaihto-omaisuuden hankintamenu on määritetty painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Rahoitusomaisuusarvopaperihin sisältyvät arvopaperit on arvostettu hankintamenuon tai sitä alempana markkinahintaan. KILA antoi uuden lausunnon johdannaisten kirjaamisesta joulukuussa 2016 (1963/2016). Finavia konsernissa noudatetaan käyvän arvon mallia (KPL 5:2a§) johdannaisten kirjauksissa. Konsernin johdannaiset sisältävät valuutta-

termiinejä, sähkötermiinejä sekä koronvaihtosopimuksia. Tarkemmin konsernin johdannaisista on kerrottu liitetietojen kohdassa 27.

Varaukset

Lentoasematoimintaan liittyy viranomaismääräyksiä, joista etenkin turvallisuuteen liittyvät määräykset ja lentoasemien ympäristöluvut edellyttävät yhtiöltä toimenpiteitä. Näistä on kirjattu pakollisia varauksia.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Korkojohdannaisten korkokulut ja -tuotot on kohdistettu lainojen korkokuluihin.

Tuloverot

Finavian osuus (67,5 milj. euroa) Kehäradan rakentamiskustannuksista voidaan vähentää tuloverotuksessa 10 vuoden tasapoistoin maksuvuodesta alkaen. Kehäradan maksuosuuksia on maksettu vuosina 2010 - 2016. Tuloslaskelmassa maksuosuudet on kirjattu kuluksi vuosina 2009 ja 2011.

Tilinpäätössiirroista (poistoero) laskettu verovelka on esitetty omana eränään. Pakollisista varauksista ja suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten kirjatusta markkina-arvosta on laskettu laskennallinen verosääntäminen tai verovelka. Laskennalliset verot on esitetty vain konsernin taseessa ja tuloslaskelmassa.

Konserniyhtiöllä ei ole liiketoimintaa eikä maksettavia veroja muualla kuin Suomessa.

Liitetiedoissa esitetyt luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin ole mainittu.

Tuloslaskelman liitetiedot

2. Liikevaihto liiketoiminta-alueittain

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	muutos%
Helsinki-Vantaa	259,1	236,6	9,5
Lennonvarmistusliiketoiminta	0,0	17,3	-100,0
Lentoasemaverkosto	66,6	57,2	16,3
Airpro-liiketoiminta	75,5	68,9	9,5
Kiinteistöliiketoiminta	3,9	23,6	-83,6
Eliminoinnit	-27,7	-30,1	-7,9
Konserni yhteensä	377,3	373,6	1,0

Lennonvarmistusliiketoiminta on mukana luvuissa vain Q1:n osalta vuonna 2017.

3. Liiketoiminnan muut tuotot

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Maa-alueiden ja kiinteistöjen myyntivoitot	57	4 939	57	603
Muun käyttöomaisuuden myyntivoitot	274	14	215	14
Tytäryhtiöosakkeiden myyntivoitto	10 522	0	23 310	0
Metsätuotot ja maa-ainestuotot	423	834	423	834
Muut tuotot	2 530	2 295	2 433	2 210
Yhteensä	13 806	8 082	26 438	3 661

Muut tuotot -erä on kasvanut ANS Finlandille myytyjen hallinnon tukipalvelujen takia. Vähitellen vuosien 2018-2019 aikana ANS Finland siirtää tukipalvelujen ostot Finavia-konsernin ulkopuolelle.

4. Johdon palkat ja palkkiot

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Toimitusjohtaja ja sijainen	1109	770	866	436
Hallituksen jäsenet	145	164	145	164

5. Finavia-konsernin palveluksessa oleva henkilökunta

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Henkilöstö keskimäärin (htv)	2 186	2 172	1 045	1 107
Henkilöstö vuoden lopussa	2 852	2 696	1 240	1 176
vakinaisia	2 132	1 962	926	910
määräaikaaisia	720	734	314	266

Määräaikaaisessa henkilökunnassa ovat mukana myös tarvittaessa töihin kutsuttavat, sekä emoyhtiössä että konsernissa.

6. Tilintarkastajan palkkiot

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Ernst & Young Oy				
Tilintarkastuspalkkiot	92	99	64	78
Todistukset ja lausunnot	6	1	5	1
Veroneuvonta	41	26	39	26
Muut palvelut	30	41	29	40

7. Pakollisen varauksen muutos tuloslaskelmassa

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Liiketoiminnan muut kulut	-1 591	-3 760	-1 591	-3 760

Suurimpana eränä pakollisissa varauksissa ovat lentoasemien ympäristölupiin liittyvät varaukset. Vuonna 2018 varauksen muutos tuloslaskelmassa oli -1,5 milj. euroa (-3,8 milj. euroa vuonna 2017). Pakollisiin varauksiin liittyviä töitä on tehty vuoden aikana 4,6 milj. euron edestä. Nämä kustannukset on kirjattu suoraan varausta vastaan tasetilille, joten tältä osin varauksen muutos ei näy tuloslaskelmassa.

8. Rahoitustuotot ja -kulut

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-5 360	0		
Osinkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			0	25 963
Osakkuusyrityksiltä	63	50		
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			26	178
Osakkuusyrityksiltä	748		748	
Muilta	141	133	100	107
Johdannaisten markkina-arvojen muutokset	2 088	-1 012	2 088	-1 216
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Muille	-6 121	-5 972	-5 954	-5 618
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-8 440	-6 801	-2 992	19 414

9. Tuloverot

milj. euroa	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-11 848	-6 208	-11 018	-3 587
Tuloverot aiemmilta tilikausilta	-1	77	0	-6
Laskennallisen verosaatavan muutos	-880	-1 614		
Laskennallisen verovelan muutos	-360	-2 162		
Tuloverot yhteensä	-13 089	-9 907	-11 018	-3 593

Pakollisista varauksista sekä suojauslaskennassa mukana olevien korkojohdannaisten markkina-arvostuksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen tai verovelka. Tilinpäätössiirroista on syntynyt laskennallinen verovelka.

Taseen liitetiedot

10. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pitoajat ovat seuraavat:

	Vuotta	
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 - 20	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	20 - 40	Tasapoisto
Lyhytaikaiset rakenteet ja rakennelmat	5 - 20	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 - 20	Tasapoisto
Maarakenteet	10 - 40	Tasapoisto
Maa- ja vesialueita ei poisteta.		

Vuonna 2018 lisäpoistoja tehtiin yhteensä 862.780,60 euroa. Poistoista 320.835,28 euroa kohdistui aineettomiin oikeuksiin, 238.495,00 euroa rakennuksiin ja 303.450,32 euroa koneisiin ja laitteisiin. Vuonna 2017 lisäpoistoja tehtiin yhteensä 1.193.178 euroa, suurimpana eränä Helsinki-Vantaan kehitysohjelmaan liittyvät lisäpoistot 616.434,87 euroa.

Investointeihin saadut avustukset

Vuonna 2018 saatiin energiatukea 8.702,75 euroa (13.896,05 euroa vuonna 2017). Näillä investoinneilla on rakennettu sähköautojen latauspisteitä eri lentoasemille. EU-tukea saatiin 43.770,94 euroa Helsinki-Vantaan lentoaseman matkakeskuksen suunnitteluun.

Muutokset tase-erissä:

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	14 469	15 686	13 821	15 162
+ Lisäykset	0	0	0	0
+ Siirrot erien välillä	5 010	1 387	4 854	1 263
- Vähennykset tilikaudella	-278	-2 605	-273	-2 605
Hankintameno 31.12.	19 202	14 469	18 402	13 821
Muut pitkävaikutteiset menot				
Kertyneet sumu-poistot 1.1.	-10 099	-11 270	-9 828	-11 103
Vähennysten kertyneet poistot	278	2 605	273	2 605
Tilikauden poistot	-2 227	-1 434	-2 081	-1 330
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-12 048	-10 099	-11 635	-9 828
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 153	4 369	6 766	3 993
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	5 100	3 889	216	216
+ Siirrot erien välillä	0	1 488	0	155
- Vähennykset tilikaudella	-1 530	-277	0	-155
Hankintameno 31.12.	3 570	5 100	216	216
Kertyneet poistot 1.1.	-1 808	-1 372	-51	-41
Vähennysten kertyneet poistot	138	155	0	155
Tilikauden poistot	-385	-591	-11	-166
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-2 055	-1 808	-62	-51
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 515	3 293	154	165
Kiinteistöjen liittymismaksut				
Hankintameno 1.1.	3 922	3 922	762	762
+ Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
- Vähennykset tilikaudella	-2 916	0	0	0
Hankintameno 31.12.	1 006	3 922	762	762
Maa- ja vesialueet yhteensä	45 019	53 987	43 463	43 152

Rakennukset ja rakennelmat	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Hankintameno 1.1.	823 860	785 737	655 674	616 360
+ Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
+ Siirrot erien välillä	12 773	45 218	12 015	45 218
- Vähennykset tilikaudella	-163 440	-7 095	-6 665	-5 904
Hankintameno 31.12.	673 193	823 860	661 024	655 674
Kertyneet sumu-poistot 1.1.	-411 619	-390 143	-374 331	-356 938
Vähennysten kertyneet poistot	38 335	4 829	5 288	3 638
Tilikauden poistot	-25 105	-26 305	-24 448	-21 032
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-398 389	-411 619	-393 491	-374 331
Kirjanpitoarvo 31.12.	274 804	412 241	267 533	281 343
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	397 796	445 764	378 915	427 762
+ Lisäykset tilikaudella	0	4	0	0
+ Siirrot erien välillä	31 596	39 436	28 329	37 925
- Vähennykset tilikaudella	-12 013	-87 408	-5 588	-86 771
Hankintameno 31.12.	417 379	397 796	401 655	378 915
Kertyneet poistot 1.1.	-274 418	-326 505	-265 168	-318 189
Vähennysten kertyneet poistot	10 309	72 201	5 588	71 576
Tilikauden poistot	-20 870	-20 115	-19 659	-18 555
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-284 979	-274 418	-279 239	-265 168
Kirjanpitoarvo 31.12.	132 400	123 378	122 417	113 747
Maarakenteet				
Hankintameno 1.1.	604 954	551 457	604 113	550 616
+ Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
+ Siirrot erien välillä	65 050	80 671	65 050	80 671
- Vähennykset tilikaudella	-972	-27 174	-131	-27 174
Hankintameno 31.12.	669 032	604 954	669 032	604 113
Kertyneet poistot 1.1.	-318 773	-325 542	-318 632	-325 429
Vähennysten kertyneet poistot	274	27 129	131	27 129
Tilikauden poistot	-27 698	-20 359	-27 695	-20 332
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-346 196	-318 773	-346 196	-318 632
Kirjanpitoarvo 31.12.	322 836	286 181	322 836	285 481

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Hankintameno 1.1.	111 970	95 255	102 163	93 363
+ Lisäykset tilikaudella	247 973	186 519	243 619	175 316
- vähennykset	-10 030	-1 373	0	-1 283
- Siirrot erien välillä	-113 657	-168 432	-110 248	-165 232
Hankintameno 31.12.	236 256	111 970	235 534	102 163
Osakkeet ja osuudet (tytäryhtiöt ja muut osakkeet)				
Hankintameno 1.1.	349	349	9 653	9 655
+ Lisäykset tilikaudella	8 575	3	0	3
+ Siirrot erien välillä	-3 287		0	
- Vähennykset tilikaudella	-5 292	-3	-4 324	-6
Hankintameno 31.12.	345	349	5 329	9 653
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä				
Hankintameno 1.1.				
+ Lisäykset tilikaudella	10 604		10 604	
Hankintameno 31.12.	10 604	0	10 604	0
Yhteensä				
Hankintameno 1.1.	2 012 485	1 948 666	1 807 706	1 756 283
+ Lisäykset tilikaudella	267 588	190 062	254 659	175 489
Siirrot erien välillä	14	-231	0	-155
- Vähennykset tilikaudella	-205 487	-126 012	-17 106	-123 911
Hankintameno 31.12.	2 074 600	2 012 485	2 045 259	1 807 706
Kertyneet poistot 1.1.	-1 016 717	-1 054 831	-968 010	-1 011 699
Vähennysten kertyneet poistot	49 333	106 918	11 280	105 102
Tilikauden poistot	-76 284	-68 804	-73 893	-61 414
- Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-1 043 668	-1 016 717	-1 030 623	-968 010
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 030 932	995 768	1 014 636	839 696

11. Muut osakkeet ja osuudet

	Osakkeet / konserniyhtiöt	Osakkeet / osakkuusyhtiöt	Muut osakkeet ja osuudet	Muut sijoitukset
Konserni				
Hankintameno 1.1.		8	341	0
+ Lisäykset tilikaudella		0	0	0
+ Siirrot erien välillä		5 292		
- Vähennykset tilikaudella		-5 292	-4	0
Hankintameno 31.12.	0	8	336	0
Emoyhtiö				
Hankintameno 1.1.	9 320		332	0
+ Lisäykset tilikaudella	0		0	0
- Siirrot erien välillä	-2 200	2 200		
- Vähennykset tilikaudella	-4 324		0	0
Hankintameno 31.12.	2 796	2 200	332	0

12. Konserniyritykset

Konserniyritykset	Konsernin omistusosuus-%	Emoyhtiön omistusosuus-%
Airpro Oy, Vantaa	100,0	100,0
RTG Ground Handling Oy, Vantaa	100,0	0,0
Lentoasemakiinteistöt Oy, Vantaa	100,0	100,0
Skyhow Oy, Vantaa	100,0	100,0
Koy Aviatontti I	100,0	100,0
Koy Aviatontti II	100,0	100,0
Koy Aviatontti III	100,0	100,0

Konserni	Taseen loppusumma euroina	Oma pääoma 31.12.2018 euroina	Liikevaihto euroina	Tilikauden voitto/ tappio euroina
Airpro Oy, Vantaa	32 201 971,31	15 708 512,70	64 907 698,50	3 173 777,53
RTG Ground Handling Oy	6 619 714,26	-3 650 767,82	23 184 643,86	145 036,23
Skyhow Oy, Vantaa	47 201,87	47 201,87	0,00	-1 472,36
Lentoasemakiinteistöt Oy, Vantaa	11 902 534,64	8 469 525,49	2 182 031,02	142 317,63
Koy Aviatontti I	521 267,92	487 053,50	0,00	-59 445,32
Koy Aviatontti II	1 437 330,54	1 435 886,89	0,00	-1 443,65
Koy Aviatontti III	1 334 018,31	1 332 814,62	0,00	-1 203,69

Osuudet osakkuusyhtiöissä	Konsernin omistuso- suus-%	Emoyhtiön omistusosuus %	Oma pääoma 31.12.2018 euroina	Tilikauden voitto/tappio euroina
LAK Real Estate Oy, Vantaa	49,00	49,00	-3 468 912,00	-2 702 701,00
Taxi Point Oy, Vantaa	25,00	0,00	1 218 341,09	233 895,97

13. Saamiset omistusyhteisyrityksiltä

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Lainasaamiset osakkuusyrittäksiltä	9 450	0	9 450	0
Pääomalainasaaminen osakkuusyrittäksiltä	1 078	0	1 078	0
Korkosaamiset osakkuusyrittäksiltä	76	0	76	0
	10 604	0	10 604	0

LAK Real Estate Oy:lle annetusta osakaslainasta (10,5 milj. euroa) 1.078.000 euron osuus on muutettu osakeyhtiölain 12:n luvun mukaiseksi pääomalainaksi. Tämä osuus lainasta on pääomalaina niin kauan, kunnes velallisen oma pääoma ilman pääomalainasuutta on puolet osakepääomasta.

14. Siirtosaamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Suojaavien sähköjohdannaisten markkina-arvo	199	105	199	105
Sopimusten eräpäivä 2019 tai myöhemmin				

15. Laskennalliset verosaamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Pitkäaikaiset				
Jaksotuseroista ja väliaikaisista eroista	8 491	9 371	0	0

Pakollisista varauksista sekä suojauslaskennassa olevien korkojohdannaisten markkina-arvostuksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen.

16. Saamiset saman konsernin tytäryhtiöiltä

	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Myyntisaamiset	625	431
Lainasaamiset		
Pitkäaikaiset	4 200	4 200
Lyhytaikaiset	2 300	75 066
Siirtosaamiset	75	54
Tilikauden lopussa	7 200	79 751

Lainasaamisissa on mukana 4.2 milj.euron pääomalaina konsernin tytäryhtiölle RTG Ground Handling Oy:lle. Lainasta perittävä korko on 10 vuoden euro swap-korko, joka tarkistetaan lyhennystä edeltävänä päivänä. Marginaalia ei peritä. Lainapääomalle ei kerry korkoa niiltä tilikausilta, joilta vahvistettava tilinpäätös ei osoita voitonjakokelpoisia varoja. Lainan pääoma ja korko saadaan maksaa yhtiön selvitystilassa tai konkurssissa vain kaikkia muita velkojia huonommalla etuoikeudella. Pääoma saadaan palauttaa ja korkoa maksaa vain siltä osin, kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän. Pääoman tai koron maksamisesta Finavia tai tytäryhtiö eivät anna vakuutta.

17. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Vuokrasaamiset	4 356	2 160	4 340	1 838
Työterveyshuollon saamiset (KELA)	487	485	231	247
Vakuutusmaksusaamiset	2 126	0	2 126	0
Verosaatava	1 395	0	1 336	0
Muut	2 556	1 911	2 363	1 718
Tilikauden lopussa	10 920	4 556	10 396	3 803

18. Oman pääoman erien lisäykset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Osakepääoma				
Tilikauden alussa	185 000	185 000	185 000	185 000
Tilikauden lopussa	185 000	185 000	185 000	185 000
Muut rahastot				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	286 635	286 635	286 635	286 635
- vähennykset	0	0	0	0
Tilikauden lopussa	286 635	286 635	286 635	286 635
Käyvän arvon rahasto	-21 224	-29 443	-21 224	-29 375
- muutokset	-182	8 218	-182	8 150
Tilikauden lopussa	-21 406	-21 224	-21 406	-21 224
Edell. tilikausien voitto / tappio	175 892	146 501	96 593	59 287
Osingonjako	-7 992	-8 303	-7 992	-8 303
	167 900	138 198	88 601	50 984
Tilikauden voitto (+) tappio (-)	45 281	37 695	59 315	45 609
Oma pääoma yhteensä	663 410	626 303	598 145	547 004

Vuonna 2018 Finavia Oyj jakoi osinkoa 7.992.000 euroa (8.303.352,80 euroa vuonna 2017). Vuoden 2017 osinko maksettiin in natura -osinkona luovuttamalla osakkeen omistajalle Suomen valtiolle ANS Finland Oy:n koko osakekanta.

KILAn lausunnon (1963/2016) perusteella myös suojaavien johdannaisten markkina-arvostus on kirjattu siirtosaamisiin tai siirtovelkoihin sekä Oman pääoman käyvän arvon rahastoon vuodesta 2016 alkaen. Osa suojaustarkoituksessa hankituista johdannaisista on jätetty suojauslaskennan ulkopuolelle. Näiden osalta markkina-arvojen muutokset on kirjattu suoraan tuloslaskelman rahoituseriin.

Poistoerosta on kirjattu konsernin omaan pääomaan 50.991.953,34 euroa (61.896.489,48 euroa vuonna 2017).

	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma:		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	286 635	286 635
Käyvän arvon rahasto	-21 406	-21 224
Voittovarat	147 916	96 593
	413 145	362 004

19. Varaukset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Pakolliset varaukset	17 199	20 236	17 199	20 236

Suurimmat erät pakollisissa varauksissa 31.12.2018:

Eri lentoasemilla vireillä oleviin ympäristölupaprosesseihin liittyy ympäristövaraus 14,5 milj. euroa (17,2 milj. euroa vuonna 2017). EASA:n uusien ilmailumääräysten mukaisten kiitoteiden turva-alueiden laajentamista varten on varattu 2,7 milj. euroa.

20. Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Lainat rahoituslaitoksilta	228 341	109 332	228 341	109 332

21. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Pitkäaikaiset	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Suojaavien johdannaisten negatiivinen markkina-arvo	25 256	25 237	25 256	25 237
Tulouttamaton osuus osakkuusyhtiölle myydyin tytäryhtiön myyntivoitosta	8 950	0		
Muut	67	3 200	0	0
Tilikauden lopussa	34 273	28 437	25 256	25 237

KILA antoi uuden lausunnon johdannaissopimusten kirjaamisesta joulukuussa 2016 (1963/2016). Tämän perusteella myös suojaavien sopimusten käypä arvo on kirjattu taseeseen. Tarkemmin johdannaisia on kuvattu liitetietojen kohdassa 27. Aviapolis-alueella kiinteistöosaakeyhtiöt ovat sopimuksilla siirtäneet veloitteen pysäköintipaikkojen järjestämisestä ja rakentamisesta alueella LAK Real Estate Oy:lle. Maksetut korvaussummat 3,2 milj. euroa oli kirjattu siirtovelkoihin 2017.

22. Laskennallinen verovelka

	Konserni 2018	Konserni 2017
Tilinpäätössiirroista	12 748	15 474
Jaksotuseroista ja väliaikaisista eroista	0	27
Tilikauden lopussa	12 748	15 501

23. Saadut ennakot

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
	2 417	1 228	924	291

24. Velat saman konsernin tytäryhtiöille

	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Ostovelat	3 286	3 140
Lainat	46	48
Siirtovelat	25	112
Tilikauden lopussa	3 358	3 300

25. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	15 245	14 632	9 748	9 527
Palkkajaksotukset sos.kuluineen	5 173	4 728	2 720	2 473
Korkovelat	471	585	470	497
Johdannaisten negat. markkina-arvo	6	1 383	6	1 383
Verovelat	0	1 169	0	980
Muut	2 656	1 681	928	1 300
Tilikauden lopussa	23 551	24 178	13 872	16 160

26. Annetut takaukset, pantit ja vastuut

	Konserni 2018	Konserni 2017	Finavia Oyj 2018	Finavia Oyj 2017
Summat ovat jäljellä olevien pääoma-arvojen mukaisia.				
Tytäryhtiöiden velat, joiden vakuudeksi annettu takaus				
Lainat rahoituslaitoksilta	0	54 175	0	54 175
Annetut takaukset yhteensä	0	54 175	0	54 175
Muut takaukset tytäryhtiöiden puolesta				
Leasingvastuulle annettu erityistakaus	147	134	147	134
Muut vastuusitoumukset	139	123	89	73
Leasingvastuut				
Tilikaudella 2019 maksettavat	5 439	5 977	5 218	5 733
Myöhemmin maksettavat	15 856	21 049	15 272	20 227

Muut vastuut

Investointeihin liittyviä hankintasitoumuksia oli yhteensä 112,6 milj. euron arvosta 31.12.2018. Suurimpana kohteena on Helsinki-Vantaan kehitysohjelma, mihin liittyy sitoumuksia 95,6 milj. euron arvosta.

Finavia Oyj on tehnyt optiosopimuksen LAK Real Estate Oy:n osakkeiden takaisinmyynnistä. Finavia Oyj:llä on vastuu ostaa tai osoittaa ostaja osakkuusyhtiö LAK Real Estate Oy:n osakkeiden osalta, jotka ovat NREP:n hallinnoiman rahaston tai Pontos Aero Oy:n hallussa. NREP:llä ja Pontos Aero Oy:llä on mahdollisuus, mutta ei velvollisuutta myydä kaikki hallussaan olevat osakkeet. Finavian vastuu ostaa osakkeet realisoituu aikaisintaan viiden vuoden kuluttua kaupantekohetkestä.

Finavia Oyj on velvollinen tarkistamaan vuosina 2010-2018 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, mikäli kiinteistöjen verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Tarkistuskausi on 10 vuotta. Vastuun enimmäismäärä on 77.453.957,20 euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2027.

Vuosi	Kiinteistö- investoinnit	Kiinteistö- investoinnin alv	Tarkistusvastuu 31.12.2018	Vuotuinen tarkistuksen alainen määrä
2010	40 008	9 202	920	920
2011	28 628	6 584	1 317	658
2012	23 658	5 441	1 632	544
2013	16 353	3 925	1 570	392
2014	37 361	8 967	4 483	897
2015	50 285	12 069	7 241	1 207
2016	119 608	28 706	20 094	2 871
2017	122 724	29 454	23 554	2 945
2018	77 046	18 491	16 642	1 849
Yhteensä		122 838	77 454	12 284

27. Suojausinstrumentit ja suojauslaskenta

Korkoriskit

Korkoriskinhallinnan tavoitteena on minimoida korkojen muutosten vaikutus Finavian arvoon ja tulokseen. Finavia käyttää toimintansa rahoittamiseen sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia lainoja, joiden korkotason muutosten seurauksena syntyy tulokseen ja kassavirtaan vaikuttava korkoriski. Korkoriskin hallitsemiseksi Finavia käyttää korkojohdannaisia ja hajauttaa osan lainaportfoliostaan kiinteäkorkoisiin lainoihin. 31.12.2018 vaihtuvakorkoisia lainoja oli 143 milj. euroa ja kiinteäkorkoisia lainoja 179 milj. euroa.

Finavia käyttää valikoituja herkkyyksianalyysijä arvioidakseen ja mitatakseen korkoriskiä, joka muodostuu pääsääntöisesti korollisista veloista sekä näihin liittyvistä johdannaisista. Herkkyyksianalyysi muodostaa arvion markkinoiden muutoksille herkkien instrumenttien käyvän arvon mahdollisesta muutoksesta vaihdellen korkotasoa ja pitäen muut muuttuvat tekijät vakioina.

Korkojohdannaiset 31.12.2018:

milj. euroa	Vaikutus käypään arvoon
Korko - kasvu 100:lla peruspisteellä	12
Korko - lasku 50:llä peruspisteellä	-7

Konsernin korolliset velat ja näihin liittyvät korkojohdannaiset:

milj. euroa	Tulosvaikutus vuodessa
Korko - kasvu 100:lla peruspisteellä	-0,63
Korko - lasku 50:llä peruspisteellä	0,03

Valuuttariskit

Finavian valuuttariskin hallinnan tavoitteena on pitää valuuttariski mahdollisimman alhaisella tasolla. Valuuttariskin hallinnan tärkeimpinä periaatteina on varmistaa liiketoimintojen tietoisuus valuuttariskeistä, varmistaa lähtöpositioiden tunnistaminen sekä hallita avointa positiota tarvittaessa rahoitusinstrumenttien avulla. Finavia-konsernin maksuliikenne käydään pääsääntöisesti euroissa ja yhtiöiden tilit ovat euromääräisiä. Joissain tilanteissa hankintasopimuksissa hinnat tai hintakomponentit voivat olla valuuttamääräisiä tai muihin kuin euron kurssiin sidottuja. Valuuttamääräisiä hankintasopimuksia on suojattu valuuttatermiineillä. Vuoden 2018 lopussa avoimia valuuttatermiinejä ei ollut.

Sähkön hintariski

Finavian sähkönhankinnan tavoitteena on ennustettava sähköenergian hinta sekä suojautuminen voimakkailta hinnannousuilta. Sähkön hintariskiltä suojataan seuraavan noin kolmen vuoden ennustettu kulutus vuosittain laskevalla suojaustasolla. Sähkönsopimukset ovat euromääräisiä ja ne erääntyvät vuosina 2019-2021.

Bitumin hintariski

Finavia arvioi bitumin hinnan suojaustarvetta ottaen huomioon kyseisen vuoden bitumitarpeen, käytettävissä olevat suojausinstrumentit sekä suojauksen kustannukset. Bitumin hinta voidaan suojata kiinteähintaisin ostosopimuksin tai raaka-ainejohdannaisten avulla. Vuonna 2018 Finavialla ei ole ollut bitumin suojaukseen liittyviä johdannaisia.

Tilinpäätöksessä 31.12.2018 johdannaisopimuksia oli konsernissa vain emoyhtiöllä Finavia Oyj:llä.

Johdannaisopimukset	Nimellisarvo €	Käypä arvo €	Käypä arvo €
Koronvaihtosopimukset		(sopimukset jotka erääntyvät seuraavan 5 vuoden kuluessa)	(sopimukset jotka erääntyvät seuraavan 5 vuoden jälkeen)
Suojauslaskennassa	67 000 000	0	-23 167 593
Muut suojaukset	22 000 000	-5 626	-2 088 395
Sähkötermiinit			
Muut suojaukset	859 922	680 504	0
Valuuttatermiinit			

Oma pääoma/Käyvän arvon rahasto 31.12.2018

Suojauslaskennassa mukana olevien johdannaisten käypä arvo	-23 167 593
Vuonna 2016 erääntyneen myydyin korkoswaption markkina-arvo, jota jaksotetaan syntyneen korkoswapin juoksuajalle.	1 761 476
	-21 406 117

Johdannaisinstrumentit ja suojauslaskenta

Kaikki johdannaisopimukset on tehty suojautumistarkoituksessa Finavian rahoituspolitiikan mukaisesti suojaamaan vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskiä tai sähkön hankinnan hintariskiä. Suojauslaskennassa mukana olevat johdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, joissa suojauslaskentaa sovellettaessa käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Mikäli suojauksissa on tehottomuutta, tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisten, joihin ei ole sovellettu suojauslaskentaa, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisopimusten käyvät arvot perustuvat Finavian treasury-järjestelmästä ajettuihin markkina-arvostuksiin, jotka verifioidaan sopimusvastapuolten raportointiin markkina-arvostuksiin.

Suojauslaskenta

Suojaustyyppi

Rahavirran suojaus. Suojattava riski sekä suojaussuhde on dokumentoitu ja todennettu suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti. Koronvaihtosopimusten korkovirrat kirjataan tulosvaikutteisesti samoilla periodeilla kuin suojattujen lainojen korkovirrat.

Suojattava kohde

Suojauslaskennan piirissä tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 on Finavian koko lainapää-omasta suojauslaskennan koronvaihtosopimusten nimellispääomaa vastaava määrä eli 67 milj. euroa. Suojattavien lainojen vaihtuvat korot ovat 3 ja 6 kk euribor-korkoja.

Suojausinstrumentit

Koronvaihtosopimukset, joiden yhteenlaskettu nimellisarvo tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 on 67 milj. euroa ja käypä arvo -23.167.593 euroa. Koronvaihtosopimuksilla Finavia saa 3 ja 6 kk euribor-korkoa ja maksaa kiinteää korkoa.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Vantaalla 5. päivänä maaliskuuta 2019

Harri Sailas
Hallituksen puheenjohtaja

Esko Pyykkönen

Katja Keitaanniemi

Erkka Valkila

Annaleena Kiikonen

Stefan Wentjärvi

Nina Kiviranta

Kimmo Mäki
Toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 8. päivänä maaliskuuta 2019

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT, JHT

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja + rahoitustuotot ja -kulut

---

Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat, tilikauden alun ja lopun keskiarvo

Oman pääoman tuotto, %

Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja - tuloverot varsinaisesta toiminnasta

---

Oma pääoma + vähemmistöosuus, tilikauden alun ja lopun keskiarvo

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma + vähemmistöosuus

Taseen loppusumma - saadut ennakot

Tilintarkastuskertomus

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Finavia Oyj:n (y-tunnus 2302570-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. – 31.12.2018. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso,

mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset

tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomusessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio, jonka olemme saaneet käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, on toimintakertomus.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettävien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla 8.3.2019

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT, JHT